

Magazín EU

V Evropské unii musíme přestat švejkovat, říká olympijská vítězka Dana Zátopková

„Nejsem odborník na Evropskou unii, to spíš přes víno a moravské klobásky. Na zdraví,” říká sklenkou bílého Dana Zátopková, oštěpařská olympijská vítězka z Helsinek.

Osmdesátiletá vdova po legendárním Emilu Zátopkovi, trojnásobném šampionu z týchž her ve Finsku, přesto námluvy Česka s Uníí pozorně sleduje a má zřetelně vyhraněný postoj: „Do Evropy už patříme dávno. I když jsme bývali léta za železnou oponou, s Emilem jsme ji tak trochu přeskačkovali a závodili i za Evropu, takže se vstupem do Evropské unie není co řešit.”

Vy jste s Emilem, jako ve své době nejslavnější Evropané, procestovali téměř celý svět. Máte chuť dnes někam jezdit, když je to o tolik snazší a půjde to brzy díky volným hranicím ještě lépe?

Já už toho moc ve svých letech nenajezdím. Služebně jsem projela celou Evropu s výjimkou Albánie a velkou část světa. Cestovali jsme s Emilem hodně asi do roku 1977, než byl nemocný. Při závodění toho jako turista příliš nestihneme, kromě takových nejslavnějších střípků, jako třeba obrazárna Prado v Madridu. Ale když máte štěstí, dá se leccos zažít i v tom letu. Jako třeba, když se střídaly stráže u Buckinghamského paláce v Londýně, jednomu vojákovi praskly kalhoty

a zůstal tam jen v podvlekačkách. Mám ještě dva sny: chtěla bych vidět Island a Skotsko. Ale člověk nemusí mít všechno.

Ve vrcholovém sportu jistě neočekáváte potíže při sjednocení s Evropou. Ale co v běžném životě?

Začátky budou jistě těžké, ale my je překonáme. Naši lidé nejsou hloupi. Češi když chtějí, umějí skvěle pracovat a vymýšlet. Vždyť čeští řemeslníci měli skvělou pověst už za Rakouska - Uherska. Navíc nejsme rozmazlení, za těch čtyřicet let spíš pořádně otužili. I to nám v Evropě pomůže. Především musíme zapomenout na švejkovinu. Taky máme dobré zboží, které se v tvrdé evropské konkurenci dokáže prosadit! Západ vyrábí populární věci, jako holandské sýry nebo francouzské víno, ale my máme třeba sýry nebo vína srovnatelné, jen ne tak slavné. Tady pomáhají například i styky mezi našimi a francouzskými vinaři. V to nám může unie pomoci. Jen nás nes-

Dana Zátopková tvořila se svým manželem Emilem ve své době jeden z nejslavnějších evropských párů

diskriminovat a měla by nám přidělit třeba kvóty pro naše dobré zboží.

Nemáte obavy z různých odlišných předpisů v Unii?

Mě nejvíc trápí zemědělství. Můj dědeček s babičkou byli malozemědělci a já jako děvče chodila o žních pomáhat. Víím, že to není lehká práce.

(Pokračování na str. 4)

Nejúspěšnější země EU a světa v ledním hokeji

(Medaile z MS od vzniku ČR v roce 1993)

Země	Zlaté	Stříbrné	Bronzové
ČR**	4	3	2
Kanada	2	1	1
Finsko*	1	3	2
Švédsko*	1	2	3
Slovensko**	1	1	0
Rusko	1	1	0
USA	0	0	1

* Členské země EU

** Kandidátské země EU

Ve vyjednávání s Evropskou unií jsme doběhli až do cílové rovinky

Vyjednávání mezi EU a Českou republikou se nyní dostává do závěrečného stadia. Od vydání posledního čísla Magazínu EU, v září, Irové v referendu velkou většinou odhlasovali platnost smlouvy z Nice, která vytváří právní rámec pro rozšíření Unie, a proto vyjednávání může být dokončeno.

V současnosti Česká republika uzavřela 26 z 31 vyjednávacích kapitol, to znamená, že více než 80 % naší legislativy je už uvedeno do souladu s EU. Poslední uzavřenou kapitolou byla problematická kapitola „Hospodářská soutěž“. Nejožehavějším tématem vyjednávání se staly státní dotace ČR do ocelářství, které odporují evropské politice hospodářské soutěže. Evropská komise totiž státní

Fungování Evropské unie je založeno na řadě společných smluv

dotace firmám povoluje jen výjimečně, aby státem dotované podniky nemohly nekale konkurovat firmám, které dotace nedostávají.

(Pokračování na str. 3)

Důchod a sociální dávky bude možné pobírat ve všech členských zemích EU

Nezmění se podmínky, podle kterých je vyplácen důchod? Jak budeme dostávat podporu v nezaměstnanosti? Toto jsou jedny z častých otázek, na které se lidé ptají s blížícím se vstupem do Evropské unie.

Odpověď je v podstatě jednoduchá – oproti stávajícímu systému vyplácení sociálních a jiných dávek se vlastně nic nezmění. Právo Evropské unie upravuje pouze situaci občanů, kteří se rozhodnou žít v jiné členské zemi EU než své vlastní, v takovém případě mají občané pochopitelně na své dávky nárok. O své dávky se obyvatelé EU nemusí bát, ať už dostávají podporu v nezaměstnanosti, nemocenskou či pobírají starobní důchod. V Unii platí, že peníze jsou jim vypláceny na účet v zemi, ve které právě žijí. Problémy nebudou mít ani důchodci, kteří se rozhodnou strávit své stáří v jiné zemi EU, například pokud se jejich děti přestěhují jinam a oni jim budou chtít být nablízku. Neexistuje sice žádný důchod poskytovaný Unií, ale penzisté mají nárok na důchod z každé členské země, kde byli alespoň rok pojištěni. Stejně jako na starobní důchod mají penzisté v zemi, v níž žijí, nárok i na plnění ze zdravotního pojištění, byť by nebyli v této zemi nikdy pojištěni.

Také nezaměstnaní, kteří si chtějí jít hledat práci do jiného státu Unie, mají právo, aby jim byly podpory v nezaměstnanosti na tři měsíce převedeny do této země. Podmínkou ale je, aby takový člověk byl ve své domovské zemi alespoň měsíc registrován jako nezaměstnaný.

Zejména seniory velmi zajímá, jak se po vstupu do EU změní jejich životní úroveň

Jak bude v EU rodnám a seniorům?

Pokud se čeští občané rozhodnou pro, Česká republika vstoupí do EU v roce 2004. Stále více lidí se proto ptá: „Jak vlastně bude každodenní život v EU vypadat?“ Odpověď je jednoduchá – život půjde dál. Členství v EU nebude žádná revoluce, den po vstupu nenastane dramatická změna. Spíše to bude den jako každý jiný. Rodiče půjdou do zaměstnání, děti do školy, penzisté na procházku nebo na nákupy, a to do stejných obchodů, pro stejné zboží a za stejné ceny jako obvykle. Volný čas stráví sportováním, pobytem na chatě, posezením s přáteli u sklenice piva nebo u kávy. Změní se tedy vůbec něco? Změní, pomalu a pouze pro dobro země. Díky členství v Unii se Česká republika plně integruje do jedné z nejvíce prosperujících ekonomik světa. Tento proces bude vyžadovat čas, ale český životní styl se postupně ustálí na standardu běžném v EU. Výsledkem budou vyšší výdělky a penze, lepší zdravotnictví a školství, a také možnost bez omezení pracovat a cestovat všude v EU. Protože se blíží konec roku, rád bych využil této příležitosti, abych Vám a Vaším blízkým popřál příjemné prožití vánočních svátků a podělal se s Vámi o naději, že nový rok posune nás všechny dále ke spokojenému soužití ve sjednocující se Evropě.

Foto: Archiv DEK ČR

Ramiro Cibrián

velvyslanec Evropské komise v ČR

Český svatý Mikuláš má svého kolegu i v EU

Nejen u nás, ale i v některých zemích EU, například v Nizozemí, se děti i dospělí každý rok těší na laskominy a dárky od svatého Mikuláše. Podle tradice přijíždí holandský Mikuláš každý rok, v listopadu, parníkem ze Španělska. Příjezd kmeta s bílým vousy v červeném kabátci a se zlatou berlou je vysílán i v televizi. Zatímco českého Mikuláše doprovází čert a anděl, nizozemského „Sinterklaase“ zase „Zwarte Piete“ (Černí Petříčci). „Po vylodění Sinterklaase projíždí městem a Zwarte Pietové do davu rozhazují sladkosti,“ říká Jiří Nadrchal z holandského Enschede.

V noci z 5. na 6. prosince pak sv. Mikuláš objíždí celou zemi na koni a komíny se spouští do domů, aby do připravených dřeváků poblíž krbů a kamen nadělil sladkosti, ovoce a dárky. Na oplátku si vyzvedne seno, mrkev a vodu, které mu děti nechávají vedle dřeváků pro jeho koně. Dárků bývá hodně, protože Nizozemci nemají obdobu našeho dávání dárků pod stromčkem.

Během mikulášských oslav se v Holandsku zpívají koledy a říkanky, které na ulicích i v obchodech vytvářejí slavnostní atmosféru. Oblíbenými mikulášskými pochoutkami jsou marcipán, pepernoten (kořeněné sušenky) a čokoládová písmenka. Tradičním a oblíbeným nápojem je svařené víno nebo svatomikulášské pivo.

(kam)

Co si myslí o vstupu do Evropské unie občané?

Zeptali jsme se Čechů, kteří žijí dlouhodobě v zemích EU:

Proč by Česká republika měla (či neměla) vstoupit do Evropské unie? Pokud ano, v jakém časovém horizontu?

Markéta Schneeweisová,

28 let, pracovnice městského úřadu, Hoek, Nizozemí

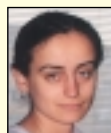
Nikdo podle mě přesně neví, co nám vstup přinese. Obávám se, že se dostaneme pod diktaturu Bruselu. Evropu se nepodaří sjednotit. Vždycky budou země, co se budou cítit vyspělejší, než druhé. A kdy bychom měli vstoupit? Tak to, myslím, neví ani v Bruselu ani v Praze.

Jitka Steinmetzová,

29 let, studentka, Berlín, Německo

Měla by vstoupit a musí vstoupit! Nejde přece jen o nás, ale i o další generace. Ty by nám pěkně poděkovaly, že jsme propásli takovou šanci! A kdy? Čím dřív, tím líp.

Prof. dr. Jan Vytopil,

55 let, profesor informatiky, Nijmegen, Nizozemí

Hlavní a jedinou motivací pro vstup by měla být skutečná vůle participovat v evropské integraci. Členem bychom se měli stát až

když budeme schopni splnit podmínky vstupu. Politická vůle splnit požadavky na členství není u nás zcela jednoznačná a odložení vstupu by bylo vůči EU politicky dospělejší.

Karel Pařenic,

50 let, lodní kormidelník, Duisburg, Německo

Do EU by Česká republika měla vstoupit. Jelikož pracuji v zemích EU, mohu v praxi porovnat, že životní úroveň v členských státech EU je podstatně vyšší, než u nás. Věřím, že se Česká republika stane členem EU v první vlně rozšíření, v lednu 2004.

Iva Šmejsová-Machová,

22 let, studentka, Uppsala, Švédsko

Jsme stát rovnocenný ostatním státům Evropy. Proto bychom měli mít možnost spolupracovat s nimi, využívat jejich pomoci a nabízet pomoc svou. Vstup do EU mi připadá jako vcelku rozumný nápad. Ale každá mince má svůj líc i rub. Vstup v roce 2004 je přijatelný.

(ks)

Zemi pod Olympem přineslo členství v EU rozsáhlou ekonomickou pomoc

Ve většině lidí vyvolá Řecko hlavně představu proslulých pláží, olivových hájů, cypřišů, antických památek, vína, jídla a tisíce ostrovů a ostrůvků, na kterých Řekové rybaří, pijí Ouzo a žijí klidný, vlivy zvenčí téměř nerušený život. Za svůj klid a demokracii museli však Řekové dlouho bojovat.

Již v šedesátých letech řecká vláda usilovala o blízké vztahy se západní Evropou a roku 1962 se Řecko stalo přidruženým členem Evropského společenství. Pak ale nastalo problematické období vlády vojenské junty na přelomu 60. a 70. let. Proces přibližování byl proto definitivně korunován úspěchem až v roce 1981, při jižním rozšíření Evropských společenství, kdy se Řecko stalo desátým, nejjednatým členem.

Výsledky řeckého hospodářství za ostatními členskými zeměmi EU stále zůstávají, silné odbory brání restrukturalizaci ekonomiky a také státní sektor je v porovnání s vedoucími členskými státy poměrně nevýkonný. Země se proto těší rozsáhlé podpoře z fondů Unie. Příjmy z Bruselu dokonce mnohonásobně převyšují odvody do unijního rozpočtu.

Značnou část obživy Řeků obstarává rybolov

Pomoc směřuje zejména do zemědělství a dopravní infrastruktury. Řečtí zemědělci již dlouhá léta využívají dotací díky Společné zemědělské politice EU. Stejně tak se

Foto: Audiovisual Library of the European Commission

Vstoupíme do EU pod Akropolí?

Pro Českou republiku má ve vztahu k Evropské unii Řecko hluboký význam – od ledna příštího roku se totiž na šest měsíců stává předsednickou zemí EU a je tak nanejvýš pravděpodobné, že smlouva o přistoupení ČR k EU bude podepsána v hlavním řeckém městě Aténách, možná právě pod starobyrou Akropolí.

z peněz Unie v Řecko postavilo mnoho nových silnic a dálnic, a to i na mnohých z tisíců řeckých ostrovů, na kterých se předtím jezdilo jen po nebezpečných prашných cestách. Pochopitelně zlepšení dopravní infrastruktury napomohlo nejen rozvoji místní ekonomiky, ale také turistiky, hlavnímu zdroji příjmů pro značnou skupinu obyvatelstva. Největším přínosem pro řecké hospodářství však byla možnost uplatnit se na společném evropském trhu. Tato výhoda pomohla k prosperitě mnoha místním firmám, a tím i obyčejným lidem, jejich zaměstnancům.

Aby od počátku letošního roku mohla společná evropská měna platit i v Řecku, země musela významně krátit veřejné výdaje a urychlit privatizaci. Tvrdá ekonomická opatření se řecké vládě podařila, a tak od počátku tohoto roku platí v Řecku místo drachmy euro, zrovna tak jako v nejvyspělejších zemích evropské patnáctky. (twf)

Ve vyjednávání s EU jsme...

(Pokračování ze str. 1)

Týmu českých vyjednavců se však podařilo zajistit dotace ocelářskému průmyslu až do roku 2006. Také další z komplikovaných kapitol – zemědělství – se pomalu uzavírá. V říjnu EU ustanovila finanční limit výdajů na Společnou zemědělskou politiku na období 2007 – 2013. Přímé platby pro zemědělce budou v roce vstupu dosahovat 25% současných plateb v EU a do roku 2013 se postupně vyrovnají. Jedině tak dokáže Unie poskytnout účinnou podporu venkovu a zemědělcům. Pro přistupující členy bylo navíc vyhrazeno 23 miliard euro (cca 700 miliard korun) na dotace ze strukturálních fondů.

V některých kapitolách si ČR a EU mezi sebou dohodly tzv. přechodná období, kdy evropská legislativa nebude plně uplatňována. Například občané jiných členských států si v České republice nebudou moci 5 let kupovat domy a 7 let zemědělskou půdu. Existují také speciální trvalé výjimky. Jedna z nich byla ve formě nižší spotřební daně udělena tradiční moravské slivovici.

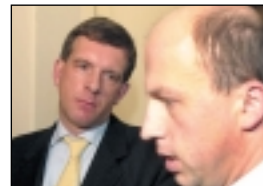

Foto: ČTK

Po dlouhých letech jednání se ČR stane plnoprávným členem EU. Podmínky dojednávali hlavní vyjednavci Rutger Wissels (EU) a Pavel Telička (ČR)

Po uzavření všech kapitol na konci letošního roku dojde na jaře roku 2003 k podpisu přístupové smlouvy mezi Evropskou unií a Českou republikou. Protože příštím předsedajícím státem EU je Řecko, bude smlouva podepsána v Athénách, možná právě pod slavnou antickou Akropolí. Potom, co přístupovou smlouvu ratifikují parlamenty všech členských států EU a Parlament České republiky, dostanou slovo čeští občané. Ke členství v EU se budou moci vyslovit v referendu, které proběhne v červnu příštího roku. (dtu)

V mnoha zemích Unie budeme moci pracovat od prvního dne

Po vstupu do Evropské unie budeme diskriminováni, protože nebudeme moci sedm let pracovat v jejích členských zemích. Kvůli zákazu práce budeme zemí s druhořadým členstvím! Podobné výkřiky je možné často zaslechnout při debatách o tom, zda by Česká republika měla či neměla vstoupit do Evropské unie. Tato tvrzení jsou však značně zkreslená a rozhodně neodpovídají tomu, jaké podmínky si Česká republika pro vstup do Unie vyjednala.

Například v Dánsku, Švédsku, Nizozemí, Lucembursku a Irsku budeme moci pracovat od prvního dne členství v EU, další

Za práci do EU budeme moci jít již velmi brzo

Foto: Audiovisual Library of the European Commission

země jako například Španělsko, Itálie či Francie svůj postoj ještě zvažují. Jelikož se však zejména sousední členské země Evropské unie – Německo a Rakousko – obávají, že by se v jejich zemích začalo ucházet o práci příliš mnoho lidí z nových členských zemí včetně České republiky, vymohly si přes odpor Evropské komise takzvané přechodné období, ve kterém bude možnost zaměstnání omezena.

Toto období bude trvat dva roky po vstupu. Potom bude znovu zhodnoceno, zda má opatření i nadále smysl. Pokud budou některé státy na omezení práce obyvatel České republiky stále trvat, může se toto období prodloužit ještě o další tři roky a následně ještě o dva roky. Maximální délka omezení na celém území EU byla však stanovena na 7 let. Po uplynutí této lhůty už pak bude možné volně a bez omezení pracovat ve všech zemích Unie. (twf)

V Evropské unii musíme přestat švejkovat, říká...

Foto: ČTK

Na olympiádě v Helsinkách v roce 1952 Dana Zátopková získala zlatou medaili v hodu oštěpem (na snímku). Ve Finsku se po tomto úspěchu stala téměř národní hrdinkou. Ještě o osm let později na olympiádě v Římě získala stříbrnou medaili. Je bývalou světovou rekordmankou v hodu oštěpem z roku 1958, kdy hodila 55,73 metru. Dana Zátopková se narodila v roce 1922. Jejím manželem byl již zesnulý trojnásobný olympijský vítěz z Helsink, maratónec Emil Zátopek.

(Pokračování ze str. 1)

Bohužel mám pocit, že to není u nás příliš zorganizované a navíc sem proudí spousta

zboží z celé Evropy. Mně osobně se velmi líbí vzor finského zemědělství. Finové mají určité oblasti, kde se pěstují brambory, jinde zase dobytek, a hlídají si i výrobní kvóty, aby mohli své produkty prodat. Tam bychom se mohli hodně poučit, Finové jsou nám dost podobní.

Co si myslíte o tom, že se státy vzdávají svých tradičních národních měn ve prospěch eura, a že to čeká i českou korunu?

Nemám s tím problém, naopak mi to připadá velmi praktické. Proč bychom si měli komplikovat život ve společné Evropě tím, že někde platí koruna a jinde marka? Vždyť v celé Americe taky platí dolar a žijí tam spolu lidé všech možných národů.

Jak budete hlasovat v referendu o vstupu do EU?

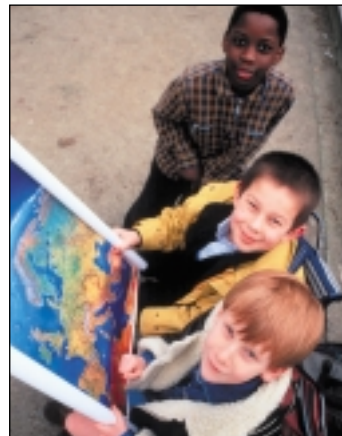
Určitě budu pro! Vždyť nám nic jiného nezbyvá, jsme přece ve středu Evropy. Za Karla IV. velký kus Evropy patřil zase k nám. Kam bychom měli jinak patřit? K Asii? K Balkánu? (twf)

Děti a studenty čeká v EU řada vzdělávacích programů

Přestože panuje obecný názor, že Evropská unie mluví občanům členských států do všech aspektů jejich života, existuje mnoho oblastí, které zůstávají zcela v pravomoci jednotlivých zemí. Jde například o rodinnou politiku, vzdělávání či péči o děti a mládež. Unie se však snaží některé oblasti pomáhat rozvíjet. V oblasti vzdělávání proto vznikla řada vzdělávacích programů pro děti a mládež. Programy probíhají nejen v 15 členských zemích, ale i ve všech zemích kandidátských.

Nejrozsáhlejší vzdělávací program EU - **Program SOCRATES** - je zaměřen na posílení evropské dimenze ve vzdělávání formou spolupráce škol, výměny studentů a učitelů a zkvalitňování jazykového vzdělávání ve všech typech škol. **Program LEONARDO DA VINCI** se zabývá převážně odborným či profesním vzděláváním, umožňuje i praktické stáže a výměny učňů, studentů a mladých pracovníků. **Program MLÁDEŽ** podporuje různé iniciativy, ve kterých se mladí lidé aktivně a přímo účastní různých projektů na místní, regionální, celostátní či evropské úrovni. Většinu těchto vzdělávacích programů využívají žáci, studenti a učitelé z České republiky s velkými úspěchy již nyní. Jen v rámci programu Leonardo da Vinci už do zahraničí vycestovalo více než 3000 studentů. Po vstupu do Evropské unie se samozřejmě české děti a mládež zapojí do vzdělávacích programů v ještě větším rozsahu.

Programy EU nabízejí bohatší vzdělání

Foto: Audiovisual Library of the European Commission

(kam)

Správný Evropan by měl být:

Vždy k dispozici jako Belgičan

Dobrý kuchař jako Brit

Komunikační jako Fin

Dobrý řidič jako Francouz

Opálený jako Ir

Tichý jako Ital

Slavný jako Lucemburčan

Střízlivý jako Dán

Štědrý jako Nizozemec

Technicky zdatný jako Portugalce

Moderní jako Rakusán

Pořádný jako Řek

Škromný jako Španěl

Mírný jako Švéd

Kresba: Jan Liska

Magazín EU vydává Delegace Evropské komise v České republice. Další informace o Evropské unii naleznete na internetové stránce www.evropska-unie.cz nebo můžete navštívit Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v Rytířské ulici 31, v Praze 1. Informace můžete získat tamtéž na telefonním čísle 221610142 nebo na emailu info@iceu.cz.

